

**Almanya'daki Türkiyeli Koruyucu Ailelerin
Gençlik Dairelerine İlişkin Deneyimleri**

Experiences of Turkish Foster Families in Germany with Youth Agencies

Beyhan DOĞAN

Dr. Arş Gör. Bingöl Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü
Dr. Research Assis. Bingol University
Faculty of Arts and Sciences Department of
Social Work
beyhandogan48@gmail.com
ORCID: 0000-0002-9803-1248

Yasemin ÖZKAN

Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü
Prof. Dr. Hacettepe University Faculty of
Economics and Administrative Sciences
Department of Social Work
ymozkan@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2968-363X

DOI: 10.56720/mevzu.1314481

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 14 Haziran / June 2023

Kabul Tarihi / Date Accepted: 27 Ağustos / August 2023

Yayın Tarihi / Date Published: 15 Eylül / September 2023

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Eylül / September

Atf / Citation: DOĞAN Beyhan, ÖZKAN Yasemin. "Almanya'daki Türkiyeli Koruyucu Ailelerin Gençlik Dairelerine İlişkin Deneyimleri". *Mevzu: Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (Eylül 2023): 585-614. <https://doi.org/10.56720/mevzu.1314481>

İntihal: Bu makale, ithenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by ithenticate. No plagiarism detected.
web: <http://dergipark.gov.tr/mevzu> | <mailto:mevzusbd@gmail.com>

Copyright © CC BY-NC 4.0

Öz

Bu araştırma 1960'lı yıllarda iş gücü anlaşmaları ile Almanya'ya göç eden işçilerden koruyucu aile olan Türkiyelilerin Gençlik Daireleri ile olan iletişimlerini ele almaktadır. Çalışma, Alman çocuk koruma sistemindeki koruyucu aile modelinin tarihçesini ve yasal dayanaklarını Türkçe literatüre kazandırmayı hedeflemektedir. Berlin ve Kuzey Ren-Westfalya eyaletlerinde 16 koruyucu aile araştırma kapsamına alınmış olup derinlemesine görüşme yöntemi ile nitel veriler elde edilmiştir. Araştırmanın önemi göçmen kökenli ailelerin Gençlik Daireleri ile ilgili "korku ve güvensizlik" algılarının temel nedenini ortaya çıkarmaya dayanmaktadır. Ailelerin deneyimlerine göre Türkiyeli ailelerin Gençlik Daireleri ile ilgili olumsuz ön yargıları bu kurum hakkındaki duyumlardan kaynaklanmaktadır. Bu çalışma ile Türkiyeli koruyucu ailelerin çoğunun Gençlik Daireleri ile ilgili görüşlerinin daha çok olumlu olduğu gözlemlenmiştir. Görüşmecilerden elde edilen veriler, Gençlik Dairelerinin göçmen kökenli çocukları koruma altına alırken genellikle çocuğun yüksek yararını baz aldığı ancak bununla beraber kurumlarda çalışan bazı görevlilerin negatif münferit tavırlarının kurumun tamamına atfedilemeyeceğini de ortaya çıkarmıştır. Gençlik Dairelerinin medyaya yansıyan ve göçmen aileleri ilgilendiren durumlarda daha şeffaf davranması, göçmen ailelere daha tatmin edici bir ifade ile açıklamalarda bulunması gerektiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiyeli koruyucu aileler, Alman Gençlik Daireleri, Göç, Koruyucu Aileler, Alman Çocuk Koruma

Abstract

This research examines the communication of foster families from Turkey with the Youth Agencies. The study aims to bring the history and legal basis of the foster family model in the German child protection system to the Turkish literature. In the states of Berlin and North Rhine-Westphalia, 16 foster families were included in the re-search and qualitative data were obtained by indepth interview method. The importance of the research is based on revealing the root cause of the "fear and insecurity" perceptions of families with immigrant backgrounds regarding Youth Agencies. According to the experiences of the families, the negative prejudices of the Turkish families about the Youth Agencies stem from the feelings about this institution. With this

study, it has been observed that most of the foster families in Turkey have more positive opinions about the Youth Agencies. The data obtained from the interviewees revealed that Youth Agencies generally rely on the best interests of the child when protecting children with a migrant background, however, the negative individual attitudes of some officials working in the institutions cannot be attributed to the entire institution. It is seen that Youth Agencies should act more transparently in situations that are reflected in the media and that concern immigrant families, and they should make explanations to immigrant families with a more satisfactory expression.

Keywords: Turkish foster families, German Youth Offices, Immigration, Foster families, German Youth Care

Etik Beyan	* Bu çalışma Prof. Dr. Yasemin Özkan danışmanlığında 13.08.2020 tarihinde sunduğumuz "Alman çocuk koruma sisteminde Türkiyeli ailelerin kültür ve göç bağlamında koruyucu aile olma deneyimi" başlıklı doktora tezi esas alınarak hazırlanmıştır. ** Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu 05 Kasım 2019 tarihli 35853172-300 No'lu Etik Komisyon İzni alınmış ve makale ek dosyalarına eklenmiştir.
Yazar Katkıları	Çalışmanın Tasarlanması / Conceiving the Study: BD (%85), YÖ (%15) Veri Toplanması / Data Collection: BD (%100) Veri Analizi / Data Analysis: BD (100), Makalenin Yazımı / Writing up: BD (95), YÖ (%5) Makale Gönderimi ve Revizyonu / Submission and Revision: BD (%100)

Giriş

Almanya'da çocukların devlet koruması altına alınmasına neden olan sorunlar tarihi süreç içerisinde incelendiğinde, çocukların aileleri tarafından terk edilmesi olgusu ile koruma altına alınmanın başladığı bilinmektedir. Terk edilen bu çocukların büyük çoğunluğunu da evlilik dışı dünyaya gelen bebekler oluşturmaktadır. Bu çocuklar arasında erken yaşta ölüm oranlarının çok yüksek olması, aile yanında tam zamanlı bakımın zeminini oluşturmuştur. Böylelikle Almanya'da 19. yüzyılda koruyucu aile modelinin ilk örnekleri görülmeye başlanmıştır. Koruyucu aileler 1960'lı yıllara kadar yasal haklar konusunda sıkıntı yaşasa da bu alanda çocuklar için hizmet vermişlerdir. Güncel düzenlemelerle birlikte Almanya'da koruyucu aileler de anayasal olarak güvence altındadırlar. Koruyucu ailelerin yasal statüleri bulunmakla birlikte bu

statüleri ebeveyn haklarının sağladığı korumayı içermemektedir (Scheiwe, Harms, Walper, & Fegert, 2016, s. 22).

1979 yılı, aile hukuku kapsamında koruyucu ailelerin haklarının düzenlendiği ilk yasal dayanağın başlangıcıdır. Ebeveynler kendi rızaları ile çocuklarının bakımını üstlenmek isteyen bir kişiye, bakım hakkını devretme hakkına sahip olmuşlardır. Bu süreçten sonra da çocuğun yüksek yararının söz konusu olduğu durumlarda, mahkeme çocuğun bakım hakkını koruyucu ailelere devretme yoluna gitmiştir. Almanya'da koruyucu aileler çocuğun bakım vereni olarak sınırlı karar verme yetkisine sahiptir. 1688 sayılı Medeni Kanunun birinci paragrafı bir çocuğun uzun süre aile bakımı altında yaşadığı durumlarda koruyucu aileye gündelik yaşam meselelerinde bakımını üstlendikleri çocukla ilgili karar alma yetkisi vermektedir. Koruyucu ailelerin karar alma yetkisine sahip olduğu gündelik yaşam meseleleri çocukların okulları ile ilgili işlerin düzenlenmesi, çocukların çeşitli kulüplere ve gündüz bakım merkezlerine kaydettirilmesi, çocuğun tatil kamplarına, yurt içi gezilere katılım hakkı, çocuk için bir kimlik kartı başvurusu ve benzeridir. Koruyucu ailelerin bunun dışındaki alanlarda yetki sahibi olmaması, yasal vasi ya da çocuğun biyolojik ebeveynlerinden onay alınmasını gerektirmektedir (Waltjen, Lipp, Schumann, & Veit, 2013, s.5). Ayrıca 1688 sayılı Medeni Kanun'un 3. maddesi,¹ koruyucu ailelerin karar alma yetkilerinin önünde önemli bir engel olarak görülmektedir. Yasal olarak halen devam eden çocuğun hakları sorununun çözümü için uygulamada çocuğun biyolojik ebeveynleri ile koruyucu ailenin ortak hareket etmesi sorunların çözümü için ortak bir yol olarak görülmektedir.

Gündelik yaşamda karşılaşılan olaylarda, koruyucu ailelerin yasal eylemlerde bulunmalarını ve bu konularda yasal temsiliyet olasılığının bulunmasını sağlamak için genellikle vekâlet kullanılmaktadır. Koruyucu aile yanında kalan bir çocuğun biyolojik ebeveynleri tarafından geri alınmak istenmesi durumunda, aile mahkemesi çocuğun yüksek yararını gözeterek çocuğun biyolojik ebeveynlerine geri döndürülmemesi yönünde de karar alabilmektedir. Ço-

¹ 3. Maddeye göre, çocuğun velayet sahibinin aksini iddia etmesi durumunda koruyucu ailenin yasal olarak sahip olduğu gündelik yaşam meselelerinde karar verme yetkisine sınırlandırma getirilebileceği ifade edilmektedir.

çocukla ilgili koruyucu aileye verilen her türlü hak, çocuk refahının tehlikeye girmesi² durumunda aile mahkemesinin kararı ile kısıtlanabilir ya da genişletilebilir (Deutscher Familiengerichtstag, 2014).

Bu araştırmada, Almanya’da koruyucu aile olan Türkiyeli bireylerin koruyucu aile olmaya yönelik deneyimlerine yer verilmektedir. Almanya’da koruyucu aile olan Türkiyeli bireyler dendiği zaman çalışmanın konusunun önemli bir kısmı göç ve göçle ilgili olacaktır. Koruyucu aile hususu ise çocuk koruma alanında hizmet veren önemli bir bakım modeli olarak yer edinmiştir. Bu nedenlerle bu çalışmada sosyal hizmet alanında iki önemli alan olan göç ve çocuğun korunması konuları ele alınmış olacaktır. Çalışma ile göçmen olarak yaşanan bir ülkede yabancı kimlikli olarak koruyucu aileliğin tercih edilmesinin nasıl deneyimlendiğinin yanı sıra bu bireylerin Gençlik Daireleri ile olan iletişimine özelden odaklanılmıştır. Çalışmada ilk olarak Alman çocuk koruma sisteminde koruyucu aile modeli incelenmiştir. Almanya’da koruyucu aile olmaya yönelik şartlar ve koruyucu aile modelinde önemli bir yeri olan sivil yüklenici kavramları açıklanmıştır. Çalışmanın temel argümanını ve hedef kitlesini Türkiyeli bireylerin koruyucu aile deneyimleri oluşturduğundan Almanya’da Türkiyeli aileler ve bireyler konusu da ele alınmıştır. Sonrasında ise çalışmanın yöntem ve bulguları aktarılarak elde edilen veriler ışığında sonuç bölümü yazılmış ve tartışma yapılmıştır.

1. Alman Çocuk Koruma Sisteminde Koruyucu Aile Modelleri

Bu başlık altında Almanya’da çocukların korunması amacıyla hizmet veren modellerden biri olan koruyucu aile modelinin hangi türlerinin olduğu aktarılmıştır (test.de, 2021)

1.1. Nöbetçi Tam Zamanlı Bakım (Bereitschaftspflege):

Acil bir tehlike durumunda koruma altına alınması gereken çocuk veya gençlerin durumları hakkında karar verilene kadar aynı zamanda öz ailesi yanına dönüp dönemeyeceği de kesin değilse bu çocuklar geçici olarak nöbet-

² Almanca Kindeswohlgefährdung şeklinde kullanılan kavram, çocuğun gelişimine yönelik mevcut veya en azından yakın bir tehlikenin öngörülebilmesi durumunda, bu tehlikenin devam etmesi halinde çocuğun fiziksel, zihinsel veya psikolojik iyiliğine önemli ölçüde zarar vermesi beklenebilirse, çocuğun refahı tehlikeye girmiş demektir.

çi koruyucu aile yanına yerleştirilir. Nöbetçi tam zamanlı bakımın genellikle yeni doğmuş bebekler ve küçük çocukların durumu netleşinceye kadar uygun bir bakım şekli olduğu düşünülmektedir.

1.2. Kısa Süreli Tam Zamanlı Bakım (Kurzzeitpflege):

Koruma kararı kesinleşen çocuk ve gençler kısa bir süreliğine ailesinin yanına geri dönmesi mümkün olmayan durumlarda bu bakım modelinden faydalanmaktadır. Koruyucu aile belli bir süreliğine çocuklara korunaklı bir ortam sağlama görevini üstlenmektedir. Ani bir kriz durumu yaşayan ailelerin çocuklarının ihmal edilmesi ya da istismara maruz kalması durumunda ailenin bu durumun üstesinden gelmesi için verilen süreçte çocukların aile ortamından uzaklaşmaması için tercih edilen bir modeldir.

1.3. Uzun Süreli Tam Zamanlı Bakım (Dauerpflege):

Bir çocuk veya gencin biyolojik ailesindeki eğitim ve bakımı sürekli olarak gerçekleştirilemeyecekse çocukların velayeti aileden tamamen alınarak bir yasal vasi atanıp bu koruyucu aile modelinden faydalanması sağlanmaktadır. Bu modelde koruma altına alınan çocuk/ergen birkaç yıl ve daha fazla koruyucu aile yanında kalabilmektedir. Çocuk veya gençlere çocuğun refahının sağlanması garanti edildiği sürece uzun süreliğine bakım verilmektedir.

1.4. Özel Bakım (Sonderpflege):

Koruyucu aile yanına yerleştirilen çocuklardan uzun süreli ya da kısa süreli olmasına bakılmaksızın çocuğun ağır duygusal, psikolojik, bilişsel ya da fiziksel engeli varsa ve bu nedenle ciddi sorunlar görülüyorsa bu çocukların ihtiyaçlarına cevap verebilecek eğitimi almış ailelerin yanına yerleştirilmesi sağlanmaktadır. Ailelerden ayrıca çocuğun gündelik yaşamında ona eşlik etmesi, gerektiğinde uzmanlarla birlikte çocuğun yaşadığı zorlu süreçleri atlattırması beklenmektedir.

1.5. Akraba Koruyucu Aile Modeli (Verwandtenpflege)

Koruyucu aile olma ile ilgili şartlar yerine getirildiğinde ve çocuğun yakın bir akrabası onun bakımını bu çerçevede üstlenmeyi kabul ettiyse bu kişiyle bir bakım anlaşması imzalanarak çocuğun akrabası yanında bu modelden faydalanması amaçlanmaktadır.

2. Almanya'da Koruyucu Aile Olma Şartları

Almanya'da koruyucu aile olma şartları arasında Türkiye'deki gibi yaşanan ülkenin vatandaşı olma şartı bulunmamaktadır. Alman vatandaşı olmayan bir kişi koruyucu aile olmak istediğinde koruyucu aile olmaya dair diğer şartları taşımasının yanı sıra Almanya'da oturma izninin bulunması yeterli olacaktır. Koruyucu aile olmak isteyenlerde evli olma şartı aranmamaktadır. Boşanmış bireyler, tek ebeveyn olanlar, LGBT bireyler koruyucu aile olabilmektedir. Koruyucu aile olacak kişilerin medeni durumlarından daha çok, çocuk için vakit ayırıp ayıramayacaklarına ve finansal olarak koruyucu aile ödeneğinden bağımsız olarak geçimlerini sağlayabilme durumlarına bakılmaktadır. Çocuk veya genç koruyucu aile yanında uzun süre kalacaksa koruyucu aile ve çocuk arasındaki yaş farkının 45'ten fazla olmamasına dikkat edilmekle birlikte bu durumun göz ardı edilebildiği istisnai durumlar da bulunmaktadır (test.de, 2021).

Koruyucu aile olmak isteyenlerin evinde başka çocukların bulunması durumunda aile yanına yerleştirilen çocuğun evdeki en küçük çocuktan daha küçük olmasına da ayrıca dikkat edilmektedir. Bunların yanı sıra koruyucu aile olanların yaşayabilecekleri en büyük zorlu durumların başında çocuğun biyolojik ebeveynleri ile olan sürekli bağı gelmektedir. Bu, bazı hallerde her iki aile için de istenmeyen durumların yaşanmasına neden olabilmektedir. Koruyucu ailelerin resmi kurumlarla olan sürekli iletişimi ve bununla bağlantılı olarak yorucu bürokratik süreçler de yaşanması ihtimal dâhilinde diğer zorluklar arasındadır. Koruyucu aile olmanın şartlarından bir diğeri de koruyucu ailelerin katılım zorunluluğu bulunan seminerlerdir. Bu eğitimler 2004 yılından beri yürürlükte olan yasal düzenlemelerle güvence altına alınmıştır (Almanya'da Koruyucu Aile Olmak, 2021).

Koruyucu aile olacak kişilerin hastalığının olması durumunda bu hastalığın günlük yaşam işlerini engellemiyor olması gerekmektedir. Bunun gibi biçimsel şartların yanı sıra koruyucu aile olmak eve yerleşecek çocuğu/genci kendi yaşam hikâyesiyle ve deneyimiyle kabul edebilmek anlamına da gelmektedir. Koruyucu ailelerin sosyal çevrenin olumsuz söylemlerinden etkilenmemesi, çocuk bakımı konusunda istekli olmaları hem evlerine yerleşecek olan çocuk hem de kendileri için önemli bir kolaylık sağlayıcıdır. Çocukla aile

arasında güvenli bir bağlanmanın oluşturulması da ayrıca önemlidir (Familiportal.de 2023).

Koruyucu aile yanına yerleşen çocuğun yeni bir yaşam tarzına ayak durması gerektiğinden ailelerin bu konuda çocuğa karşı anlayışlı olması ve ona zaman tanınması gerekmektedir. İster tek kişilik bir koruyucu aile olsun isterse geniş ailenin yaşadığı bir koruyucu aile tipi olsun koruma altına alınan bir çocuğun eve yerleşmesi tüm aile bireylerinin yaşam durumu üzerinde etkide bulunmaktadır. Bu nedenle ailedeki tüm bireylerin alınan bu kararda ortak hareket etmesi esastır. Almanya'da da bundan ötürü koruyucu aile olacak tüm aile bireyleri ile birebir görüşmeler gerçekleştirilmektedir. Hem koruyucu aile olacak tüm aile bireylerinin hem de eve yerleşecek çocuğun bu durumun üstesinden gelebilecek özelliklere -sabırlı, anlayışlı- sahip olması beklenmektedir (Scheiwe, Harms, Walper, & Fegert, 2016, s27).

Koruyucu aile seçiminde bugüne kadar en çok dikkat edilecek hususlar arasında öne çıkanlar şöyle sıralanabilir; bakım veren kişi yeterli çocuk yetiştirme becerilerine sahip olmalı, düzenli ekonomik koşullarda yaşamalı veya çocuğun bakımıyla aşırı yüklenilmiş hissetmemelidir. Çünkü koruyucu aile olmak her şeyden önce sadece bir çocuğun bakım ihtiyacını gidermek değil aynı zamanda onun bugüne kadar eksik kalan yetiştirilme açığının telafi edilmesi anlamına da gelmektedir. Almanya'da da bu çerçevede çocuk yetiştirmeye dair eğitimlerin verildiği seminerler ve bunlara katılım önemli bir koşuldur (Scheiwe, Harms, Walper, & Fegert, 2016, s27).

Bununla beraber Almanya'da yönetim biçimi olarak eyalet sisteminin bulunması iç düzenlemelerde değişiklik olabileceği anlamına gelmektedir. Örneğin koruyucu aile alanında Berlin ve Hamburg gibi eyaletlerde koruyucu aile olmaya dair şartlar daha kesin bir ifade ile aktarılmışken Bayern (Bavyera) ya da Nord-Rhein Westfalen (Kuzey Ren- Vestfalya) gibi eyaletlerde kimlerin koruyucu aile olamayacağına dair hususların uygulamada farklılaşabildiği görülmektedir (test.de, 2021).

3. Koruyucu Ailelikte Sivil Yükleniciler ³

Almanya’da çocuk koruma alanında sunulan hizmetlerde sivil yüklenicilerin payı oldukça yüksektir. Buna rağmen koruyucu aile alanındaki sivil yüklenicilerin oranı genel çocuk hizmetlerine göre daha düşüktür. Sivil yüklenicilerin koruyucu bakımda sundukları hizmetler koruyucu aileler için hazırlık kursları sunmakla başlamaktadır. Bununla beraber hâlihazırda koruyucu aile olanlar için ise danışma organı olarak görev yapabilmektedirler. Koruma altına alınan çocukların uygun aileye yerleştirilmesini sağlamak da sivil yüklenicilerin görevleri arasında bulunmaktadır. Koruyucu ailelere ve koruma altındaki çocuklarla onların biyolojik ebeveynlerine eğitim ve destek çalışmalarının planlanması sivil yüklenicilerin koruyucu aile alanında verdiği hizmetler arasındadır (Walter, 2021).

“Sozialgesetzbuch (SGB) - Achtes Buch (VIII)” hükümleri gereğince sivil yükleniciler sundukları hizmetlerin hizmet ve kalite anlaşmalarını Gençlik Dairesi ile işbirliği içerisinde gerçekleştirmektedir. Bu da sivil yüklenicilerin sorumluluk alanlarını ve standartlarını netleştirmesi gerektiği anlamına gelmektedir (Achtes Sozialgesetzbuch VIII, 1990). Ayrıca, Gençlik Dairesi Almanya’da çocuk koruma alanında tüm hizmetlerden sorumlu resmi kurum olması sebebiyle hem iş yoğunluğu açısından hem de bürokratik yapısı gereği koruyucu aile alanında sivil yüklenicilere göre daha dezavantajlı konumdadır. Bu da birçok eyalette koruyucu bakım hizmetlerinin sivil yükleniciler tarafından daha esnek ve daha çok çeşitlilik içerisinde sunulmasına olanak sağlamaktadır. İster koruyucu bakım olsun isterse çocuk koruma alanının herhangi bir hizmeti olsun sivil yüklenicilerin Gençlik Dairesine olan finansal bağımlılığı hizmet sunumunda sivil yüklenicilerin karşısına sorun olarak çıkabilmektedir. Bununla beraber sivil yüklenicilerin hizmet alanlar tarafından tercih edilmesi sundukları hizmetin kalitesi ve buna karşılık olan ücrete bağlıdır. Sivil yükleniciler özellikle koruyucu bakımda Gençlik Daireleri kadar dene-

³ Almanya’da sivil yükleniciler, refah kurumları içerisindeki özerk yapılı ve özel hukuk kapsamında değerlendirilen taşıyıcılar olarak da ifade edilmektedir. Çocuk ve gençlerin refahının sağlanmasına yönelik hizmetler non-governmental organizasyonlar olan sivil toplum kuruluşlarının devlet kurumu olan Gençlik Daireleri tarafından yetkilendirmesiyle gerçekleşmektedir. Sivil toplum kuruluşlarını hizmet sunumunda yetkilendiren Gençlik Dairesi ayrıca bu hizmetlerin finansmanı olarak da görev almaktadır.

yime sahip değildir. Ancak Gençlik Dairelerinde ise işlerin yoğun olması, esnek olamama ve sadece belirli bir konsepte bağlılık gibi olumsuz sonuçların da olduğu bilinmektedir. (Helming, Sandmeier, Kindler, & Blüml, 2010, s. 200).

4. Türkiyeli Koruyucu Aileler

Almanya'daki Türkiyeli koruyucu aileler göç, kültür ve kimlik bağlamlarında ele alınmaktadır. Çünkü Türkiyeli göçmenler içinde doğdukları kültürel kimliklerini yaşadıkları ülkenin kültürel kimliği ile harmanlayarak yeni bir kültürel kimlik oluşturmuşlardır (Adıgüzel, 2004, s.40). Türkiyeli ailelerin edindiği bu yeni kültürel kimlikte her iki kültürden de öğeler bulunduğu gibi iki kültürün bazı öğeleri silikleşebilir bazıları ise daha çok ön plana çıkabilir (Özkan & Hablemitoğlu, 2010, s.37).

Türkiye'den göç eden emek işçilerinin göç ettikleri ilk yıllardaki genel motivasyonu iktisadi bir amaç taşıdığından kültürel öğeler daha arka planda yer almıştır. Emek işçilerinin ardından gelen nesillerin en çok sorun yaşadığı alanların başında kültürel uyum ve kimliğin korunması gelmektedir. Son yıllarda kimlikle ilgili yaşanan sorunların başında kimlik bunalımları ve Türkiyeli jenerasyonlar arasındaki kültürel çatışmalar gelmektedir. Bu problemler gençlerin aileleri ile anlaşamaması sonucunda devlet koruması altına girme-sinden evlilik dışı dünyaya gelen bebeklerin de koruma altına alınmasına kadar farklı alanlarda kendini göstermektedir. Birçok Türkiyeli aile de dini ve milli duygularla hareket ederek devlet koruması altına alınan bu Türkiyeli çocuklara koruyucu aile olmayı seçmişlerdir. Her şeyden öte insanlara yardımcı olma isteğiyle birçok ailenin dâhil olduğu bu sistemde Türkiyeli koruyucu aileler aynı kültürel özellikleri, aynı dili paylaştıkları çocukların koruma altına alınma ve ailelerinden ayrılma süreçlerini daha yumuşak bir geçişle geçirmelerini sağlamaktadırlar. Ayrıca, koruyucu aile yanına yerleştirilen çocuğun aileye uyumu kültürel özelliklerin dikkate alınmasıyla kolaylaşacaktır (Brown, George, Sintzel, & Arnault, 2009, s.1020).

Benliğin bir yönünü teşkil eden etnik kimlik erken çocukluk dönemi ile gelişmeye başlar. Bireylerin kendi etnik kimliklerine karşı olumlu düşünceler içerisinde olması ileride yaşayabilecekleri ayrımcılıklara ve sosyal sorunlara karşı güçlü olmasını sağlamaktadır. Koruyucu aile yanına yerleştirilen çocuk

ile aile arasındaki etnik uyum çocuğun pozitif etnik kimlik kazanmasına bu bağlamda yardımcı olmaktadır (Anderson & Linares, 2012, s.598).

Çocukların koruyucu bakıma yerleştirilmesi esnasında aile ile çocuk arasında aynı kültürel arka plan olmasına dikkat edilmesi, aynı dilin konuşulması hususunun göz önünde bulundurulması ya da aynı etnik kökenden olunması gibi koşulların sağlanması, çocuğun güvenli bir aidiyet duygusu gelişimi için de önem arz etmektedir. Çocukların yerleştirilmesinde her iki tarafın da aynı dili konuşuyor olması, aynı gelenek yapısına sahip olması ya da çocuğun kendini evinde hissedeceği aile ortamının sağlanması başarılı bir yerleştirmede ön koşullar olarak görülmektedir. Çocukların yerleştirilmesinde sadece etnik köken ya da dini unsurların göz önünde bulundurulması da başarılı bir yerleştirilme değildir. Çünkü bir toplumda aynı dine sahip insanların dini yaşayış ve algılayış biçimleri farklı olabilmektedir. Bu nedenle aynı geleneğe ya da aynı kültürel arka plana sahip olma kavramları çocukların yerleştirilmesinde daha doğru kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Rip, Zijlstra, Post, Margrite, & Knorth, 2020, s. 10495).

5. Yöntem

Araştırma için Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu 2019 tarihli "35853172-300" No'lu Etik Komisyon İzni alınmış ve makale ek dosyalarına eklenmiştir. Araştırmanın amacına uygun olarak bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çünkü nitel araştırmalar insanların yaşantıları, belirli olaylara bakışlarını kendi ifade ve anlatımlarından direkt alıntılar yaparak ortaya koymaktadır. Bir bireyin ya da belirli bir gruba aidiyeti bulunan bireylerin ya da sosyal süreçlere karşı insanların algılarının nasıl olduğunu aktarırken olabildiğince derinlemesine ve ayrıntılı bilgilere ihtiyaç duyulduğunda nitel araştırmalar doğru bir yöntem olmaktadır (Yaman & Tuncay, 2018, s.320). Almanya'daki Türkiyeli koruyucu ailelerin Alman Gençlik Daireleri ile olan deneyimleri bu araştırmanın temel motivasyonunu oluşturmaktadır. Çalışma ile Almanya'daki koruyucu aile modeli incelenmiştir. Bu modelde Türkiyeli koruyucu ailelerin deneyimleri yapılan derinlemesine görüşmelerle ortaya çıkarılmıştır.

5.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenolojik desen kullanılmıştır. Fenomenolojik desenin temel vurgusu bir fenomen veya kavramla ilgili bireylerin deneyimlerinin ortaya konması üzerinedir. Fenomenolojik çalışmalarda bireylerin ortaya konan fenomenle ilgili hem öznel hem de nesnel deneyimleri olabilmektedir (Creswell, 2013, s.55). Bu çalışmada da koruyucu aile olan Türkiyeli bireylerin koruyucu aile olma fenomenini öznelde nasıl algıladıklarının yanı sıra Gençlik Daireleri ile olan nesnel deneyimleri de ele alınmaktadır. Fenomenolojik araştırmaların yapısına uygun olarak koruyucu ailelerin Gençlik Daireleri ile olan deneyimlerinin özüne ulaşılmaya çalışılmıştır.

5.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Almanya'da koruyucu aile olan Türkiyeli bireyler oluştururken örneklem grubunda ise Berlin ve Kuzey Ren-Vestfalya eyaletlerinde koruyucu aile olan bireyler bulunmaktadır. Çalışmada görüşmecilerin belirlenmesinde kartopu örneklemin yanı sıra amaçlı örneklem de kullanılmıştır. Özellikle Berlin'de bulunan görüşmecilere kartopu örneklem aracılığıyla ulaşılmıştır. Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinde yaşayan görüşmeciler için ise amaçlı örneklem kullanılmıştır. Katılımcılar gizlilik esası gereği kodlanmıştır. Kadın görüşmeciler çiçek, erkek görüşmeciler nehir ve ağaç türleri isimleri ile anonimleştirilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Özellikleri

NNo	Katılımcılar	Yaş	Mesleği	Biyolojik Çocuk Sayısı	Koruyucu Aileliğe Ne Zaman Başladığı	Koruyucu Ailesi Oldukları Çocuğun Yaşı, Cinsiyeti, Kökeni, Bakım Durumu
11	Nergis	49	Pedagojik Yönetici	3	2013	8, ikiz, Polonya uyruklu kız kardeşler, uzun süreli bakım ve 6 aylık Türkiye kökenli kız

						bebek, kısa süreli
2	Ardıç/Fulya	42/40	Serbest meslek/ Yabancı Dille Eğitimde Uzman Danışman	3	2012	8, Türkiye kökenli kız, uzun süreli
3	Gökнар/Papatya	40/38	Tıbbi Tekniker/Ev Hanımı	2	2016	4, Pakistan kökenli kız, uzun süreli
4	Seyhan/Sümbül	40/40	Serbest meslek/	5	2018	6 aylık Alman kökenli kız, kısa süreli
5	Defne	44	Ev Hanımı	4	2009	7 ve 10, Türkiye kökenli iki erkek kardeş, uzun süreli
6	Yasemin	58	Ev Hanımı	3	2007	18 ve 11, Bosna Hersek kökenli iki erkek kardeş, uzun süreli bakım
7	Gürgen/Manolya	49/40	Makinist/ Ev hanımı	2	2017	2, Alman kökenli kız, kısa süreli
8	Aras/Kardelen	35/35	Sosyal Pedagog/ Sosyal Pedagog	4	2009	Kısa süreli bakımda farklı etnik kökenden bebekler
9	Lale	50	Bakıcı Anne	2	2010	9, Alman kökenli erkek uzun süreli ve kısa süreli başka çocuklar
10	Fırat/Menekşe	46/49	Taksi şoförü/Kreş Yöneticisi	2	2004	21 yaşında Türkiye kökenli kız,

						uzun süreli
11	Gediz/Nilüfer	60/62	Emekli/Ev Hanımı	5	2002	21, anne Alman, baba Türkiye kökenli erkek uzun süreli bakım ve 10, Türkiye kökenli erkek, uzun süreli
12	Şebboy	50	Ev Hanımı	3	2015	9, kız ve 10, erkek iki kardeş, anne Alman baba Filistin kökenli, uzun süreli
13	İlgın/Çiğdem	45/42	İşçi/İşçi	Yok	2016	3, erkek Alman kökenli, uzun süreli
14	Çınar/Müge	54/52	Serbest meslek/Ev Hanımı	4	2009	6, Türkiye kökenli erkek, uzun süreli
15	Gül	47/51	Ev Hanımı	2	2004	15, 12 ve 8, Alman kökenli, erkek, uzun süreli
16	Açelya	43	Çocuk Gelişim Uzmanı	2	2013	8, Türkiye kökenli kız, uzun süreli

5.3. Veri Toplama Süreci, Aracı ve Verilerin Analizi

Fenomenolojik desenin kullanıldığı bu çalışmada koruyucu aile olma fenomenini deneyimleyen bireylerin bu fenomene dair algı ve düşüncelerinin anlamı ve özü aktarılmıştır. Bu amaçla da çalışmanın temel araştırma sorusuna sadık kalınarak oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile katılımcıların deneyimleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Sohbet havasında gerçekleştirilen yüz yüze görüşmelerde, Türkiyeli olarak koruyucu aile olmanın

ve Alman resmi kurumlarıyla sürekli iletişim halinde olmanın nasıl deneyimlendiği katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

Görüşmelerin bir kısmı katılımcıların Türkiye tatilleri sırasında⁴ Türkiye'nin farklı şehirlerinde gerçekleştirilirken bir kısmı da Berlin'de gerçekleştirilmiştir. Ses kaydı alınan görüşmeler daha sonra yazıya aktarılmıştır. Elde edilen bu deşifre metinler, içerik analizi tekniği ile incelenmiştir. Her görüşmeciden elde edilen deşifre metinler defalarca tek tek okunmuştur.

Tüm katılımcıların deşifrelerinin okuma işlemi bittikten sonra bu içeriklere uygun kod ve kategoriler oluşturulmuştur. Bu esnada alanda tutulan notlardan da faydalanılmıştır. Çalışmanın bu aşamasında kod ve kategorilerin genel hatları MAXQDA⁵ programına aktarılarak görüşmecilerin ifadeleri burada sistematik bir şekilde kategorize edilmiştir. Aynı kategori içine girebilecek ifadeler bir arada verilmiştir.

Veriler yorumsamacı fenomenolojik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Öznele ve bireysel olana odaklanan bu analiz ile her görüşmeci kendi anlam dünyası içerisinde değerlendirilmiştir. Türkiyeli ailelerin Alman Gençlik Daireleri ile olan deneyimlerine odaklanan bu araştırmanın bulguları hiyerarşik kod-alt kod modeli doğrultusunda ele alınmıştır.

Tablo 2: Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli

Gençlik Dairesine İlişkin Deneyimler		
Bireysel Deneyimler	Etnik Köken Kaynaklı Deneyimler	Kurumsal Yapıdaki Deneyimler
Olumlu deneyimler edinme	Türkiyeli bireylerin göçmen kökenli olmalarından kaynaklı ön yargıları	Gençlik Dairesi çalışanları kaynaklı sorunlar
Olumsuz deneyimler edinme		

6. Bulgular

Araştırmaya katılan Türkiyeli koruyucu ailelerin Alman Gençlik Daireleri ile olan deneyimlerine, bu kurumla ilgili algı ve düşüncelerine bu bölümde yer verilmektedir. Gençlik Dairelerinin Almanya'da yaşayan Türkiyeli ailele-

⁴ 2019 yılı tatil dönemlerinde

⁵ MAXQDA 2019 ve 2020 sürümleri kullanılmıştır.

rin en çok sıkıntı yaşadığı resmi kurumların başında geldiği bilinmektedir (Vatandaş, 2014). Bu araştırma ile elde edilen sonuçlar, Türkiyeli ailelerin Gençlik Daireleri ile olan iletişimlerinin ağırlıklı olarak olumlu olduğunu gösterse de kurumla ilgili negatif deneyimleri olan, ayrımcılığa maruz kaldığını iddia eden görüşmeciler de bulunmaktadır. Görüşmecilerin Gençlik Dairelerine ilişkin algıları, edindikleri söylemlere de burada yer verilmektedir.

6.1. Olumlu Deneyimler Edinme

Gençlik Daireleri Almanya'da çocuk ve gençlik hizmetlerinden sorumlu resmi kurumdur. Almanya'da çocuk ve gençlik hizmetleri her ne kadar sivil yüklenicilere yetki devrine dayanan sistemle devredilmiş olsa da Gençlik Dairesi bu alanda sorumlu resim kurum olması sebebiyle sivil yüklenicileri hizmet sunumu noktasında denetlemektedir (Geschäftsstellen freier Träger in der Kinder- und Jugendhilfe, 2003). Ayrıca Gençlik Dairelerinin aldıkları birçok karar da Aile Mahkemelerinin onayıyla uygulamaya konulabilmektedir (anwalt.org,2023).

Gençlik Daireleri ile iletişimleri olumlu bir seyir izleyen katılımcıların görüşlerine bu kısımda yer verilmektedir. Bu kategori altında bulunan verilerde görüşmeciler Gençlik Daireleri ile iletişiminde bir sıkıntı yaşamadığını ve olumsuz bir durumla karşılaşmadığını ifade etmişlerdir.

Yani demek istediğim yani biz önu açık girdik ama yani öyle ters bir tepki de karşılaşsaydık veya bizim hoşumuza gitmeyen tavırlar, belki biz de vazgeçerdik ama yani öyle bir şey yoktu. (Fulya)

Ben şöyle söyleyeyim: Bize hep iyileri denk geldi. Tevafuktur bize gerçekten ilki olsun, ondan sonraki olsun, çok yardımcı oldular. Hiçbir sıkıntımız yoktu. O da çok yardımcı oldu. Ondan sonra Esen de takiben yine öyle oldu. Biz bir sıkıntı yaşamadık. (Fırat)

Aslında aldıktan hemen sonra çok güzel deneyimlerim vardı. İşte almadan önce de iyiydi aslında da. İlk bir o size veremeyiz Neukölln Belediyesinde çalışıyordum. İşte kreş gibi bir şeyim vardı, o zaman o kadın biraz şey yapmıştı. Burada hem kreşin var hem çocuk veremeyiz sana tarzında yani. Aslında çok saçma sapan bir şey diyeyim ama çok arkasına da düşmediydim o olayın açıkçası, ama hep pozitifli aslında. (Açelya)

Diğer katılımcılar Gençlik Dairesi görevlilerine yönelik düşüncelerini şu şekilde aktarmıştır:

Çok çok iyidiler. Gençlik Dairesi ile de hiçbir problemim olmadı elhamdulillah bugüne kadar. (Yasemin)

Baba olmadığı için annesi ile görüştük önce, hatırlıyor musun? Gençlik Dairesinde, yukarıda..."Size çocuk var" denildi ama dedi, "önce" dedi, "annesi ile konuşacaksınız"; annesi ile buluştuk. Annesi, "Ben Türklere verilmesini istemiyorum," dedi... "Sebebi ne" dedi kadın, "bunun babası Türk, Türk'e vereceğiz; Biz karar verdik. Bu aileye veriyoruz" dediler, konu kapandı. (Nilüfer)

...benimle müracaat eden başörtülü bayanlar vardı. Dediler ki, başörtüsünden dolayı mı bize çocuk vermiyorlar diye ama dedim ki, benim de var ama Almanca istiyorlar. ... İyi davranıyorlar, tabii ki başta hep kontrole geldiler; nasıl diye, şu an değil, ayda bir geliyorlar konuşmalara. Ondan sonra yardım planlaması konuşması oluyor, duymuşsunuzdur 6 ayda bir yazıyorlar, çiziyorlar değişme var mı diye takip ediyorlar. (Şebboy)

Müge ve Çınar çiftinin bakımını üstlendiği Türkiyeli ikiz çocuklar belirli bir bakım süresinin sonunda babasının yanına geri dönmüştür. Müge Hanım hem bu bakım deneyiminde hem de sonraki süreçlerde Gençlik Dairesi çalışanlarının Türkiyeli çocukları aile yanına geri döndürme konusu da dâhil olmak üzere ayrımcılık yapmadığına inanmaktadır. Çünkü ikiz çocukların babasının yanına dönmesinin ardından kendileri bir süre dinlenip çocuk almak istemedikleri halde Gençlik Dairesi çalışanları Türkiyeli bir çocuğun koruyucu aile yanına yerleştirilmesi gerektiği için, kendilerini çocuğun bakımını üstlenme konusunda ikna etmeye çalışmışlardır. Bu bağlamda da Gençlik Daireleri ile olan iletişimlerini olumlu olarak görmektedir.

Şimdi Gençlik Daireleri de bildiğim zannediyorum, sıkıntılıydı. Yani nasıl karar vereceğinin sıkıntısını onlar da yaşıyor hep. Ya evet, deseler arkasından ne çıkacak? Hayır, deseler aileye haksızlık yapmış olabilirler mi? O sıkıntılı. „Ya tamam sen annesinin, babasının işte al tamam verdik çocuğunu sana;" deseler, 6 ay sonra bir sorun çıktığı zaman bu sefer, büyük ihtimal Türkiye'de de böyle basın, yayın veya mahkeme falan, „Vay, siz ne biçim Gençlik Dairesisiniz, böyle bir anne babaya çocuğunu nasıl geri teslim ettiniz?" sıkıntısını yaşıyorlar. Yani mümkün merteye onlar ellerinden en gelen olurunu yapmaya çalışıyorlar. Bir de Gençlik Dairesi ortamı müsait gördüğü

müddetçe, yani ebeveynlerin, evet ya, bunlar artık çocuğu geri teslim edebiliriz, krizli dönem bitti, intibai oluştugu müddetçe ben hiç sorun çıkaracaklarını zannetmiyorum. (Çınar)

Nergis ve Çiğdem Hanım da koruma altına alınan çocukların durumları üzerinden Gençlik Dairesi çalışanlarının çocuğun yüksek yararını gözettiğine inandığını ifade etmektedir.

Aslında devlet çocukları ne zor durumlardan kurtarıyor, devlet onları alıyor. Ama ne zor durumdan kurtarıyor. (Nergis)

Bak, bu çocuk bana geldiğinde başını okşayacağım böyle yapıyordu bana (kendini geri çekiyor). Gereksiz yere almıyorlar ve inanmayın, alıyorlar diyorsa da inanmayın, gerçekten almıyorlar. Çünkü Gençlik Dairesinin bir tane görevlisi bana ne dedi biliyor musun? ... Ben", dedi. „heveslenmiyorum" dedi, „onun bunun çocuğunu alıp", „ben", dedi, „normal çocuğu niye alayım ki?" „Normal çocuk zaten ailesinde, annesi ile babası ile yaşıyor" dedi. (Çiğdem)

Fulya Hanım çocuklarla yürüttüğü bir bilimsel çalışma aracılığıyla Gençlik Dairesi ile tanışmıştır. Ve ardından oradaki görevliler Fulya Hanım ve eşini koruyucu aile olma konusunda ikna ederek çok geçmeden de kendilerine Türkiye kökenli bir kız çocuğunun bakımını vermişlerdir. Ailenin görüşüne göre Gençlik Dairesi art niyetli olsa kendilerini koruyucu aile olma konusunda ikna etmeye çalışmaz ve Türkiye kökenli bir çocuğun koruyucu ailesi olmasını da istemezlerdi.

...Çünkü zaten benim Gençlik Dairesi ile tanışmam o şekilde oldu. Yani Gençlik Dairesi göçmen kökenli aileleri aradığı için tabii ön yargıları vardır. Yani her insanın ön yargısı olduğu gibi fakat o ön yargıları da beslemek ya da beslememek yani sizin elinizde olan bir şey bizde yani... (Fulya)

...Onlar göçmen kökenli bir çocuk var diye bize geldiler. İster misiniz? ...Öyle bir davetiye de bir göçmen kökenli bir çocuk var, Türk kökenli ister misiniz? ... Ha bunu diğer taraftan bir bunu kendileri aradılar. ...Siz aynı kökten geliyorsunuz, ...bu çocuk bizce size göre daha uygun... (Ardıç)

Menekşe Hanım daha önce beraber çalıştığı bir Gençlik Dairesi görevlisinin kendisine aktardığı sözün Gençlik Dairelerinin genel görüşü olduğuna inanmaktadır.

Almanya'da Gençlik Dairesinde bizim beyefendinin bir lafı vardır hatırlıyor musun? Yani kötü bir anne bile çok iyi bir koruyucu aileden daha iyidir. Kendi çocuğuna eğer ki bakabiliyorsa anne de kalsın, anneye verilsin. Hani Almanya'daki Gençlik Dairesinin düşüncesi böyle. Bunu bize başta söylediler eğer ki öyle bir duruma gelirse geri alırız diye. (Menekşe)

Gençlik Daireleri ile aralarında geçen olumlu deneyimin temelinde çalışanların ayrımcılık yapmaması ve koruyucu bakıma yerleştirilme konusunda çocukların kültürünü ve dini etnik kökenini dikkate almaları olduğunu düşünen katılımcıların görüşleri şöyledir:

Ben bize son derece yardımcı olduklarını düşünüyorum ve bizim tecrübemiz şu yönde: Ellerinden geldiği kadar bir yabancı çocuğu kendi ırkına teslim etmeyi düşünüyorlar. ... Hatta o Claude o zamanlar söylemişti, yani kendi kültürüyle büyümesi bizim öncelikli hedefimiz demişti. Ha bunun altında başka bir şey, sebep var mıdır veya başka bir düşünce altyapı onu bilemeyiz; bize yardımcı olduklarını düşünüyorum. ... (Fırat)

Dedi ki; „çocuğunuzun babası Türk olduğu için, biz“ dedi, „bir Türk ailesine vermeye karar kıldık, sizi de bilgilendirmek istiyoruz“ dedi. (Gediz)

Ben şöyle örnek verebilirim... Anasınıfı öğretmenine sormuştum, ... Gençlik Dairesine haber veriyor musunuz hemen ya da ne zaman haber gidiyor? Merak ettim çünkü o zaman da yine çok konuşuluyordu... Yok dedi Sümbül, dedi, hiç dedi, öyle değil dedi. Biz dedi aileleri tanıyoruz, ... gelip gidip görüyoruz dedi bir. İkincisi çocuğu her gün gördüğümüz için o çocuğun bakımı var mı, besleniyor mu, yıkıyor mu, görüyoruz zaten dedi. Eğer şüphelendiğimiz aileler varsa gözaltında tutuyoruz, eğer ki varsa da mesela bir yanık izi, herhangi bir şeyi tabii ki biz haber veriyoruz. Onu zaten gözümüzün önünde o çocuk ama sizin gibi aileleri biz tanıyoruz. (Sümbül)

Gençlik Daireleri çocuk ve gençlerin sadece koruma altına alınması ve bakımının sağlanması ile yükümlü değildir. Ailelere verilen danışmanlık hizmetleri, çocuk bakımında yardım ve destek gibi birçok farklı alanlarda hizmetleri mevcuttur. Bu çerçevede sunulan koruyucu aile hizmetinde koruyucu ailelerin çocuğun bakımıyla ilgili ihtiyaçlarının karşılanması, isteklerinin yerine getirilmesi de bu kurumun görevleri arasındadır (Bundesarbeitsgemeinschaft, 2013)

Koruyucu aile olarak Gençlik Dairelerinin görüşmecilerin ihtiyaçlarına ne kadar cevap verdiği ve görüşmecilerin bu konudaki görüşleri aşağıda ifade edilmektedir.

Öyle bir şeye ihtiyacımız pek olmadı ama dediğim zaman hiçbir talebimize hayır demediler, yani şimdiye kadar. Alabilirdik belki. Bir de tam tersi kendileri şey yapıyorlar. Mesela şimdi Esmâ'ya belli başlı tavırlarından dolayı... bir psikoterapi tavsiye ettiler ve mesela Gençlik Dairesindeki bayan dedi ki, mesela şeye yazarsa doktor rapor, terapi de alabilir, onun maddi masrafını biz üstleniriz: Yani demek istediğim öyle ek fikir de veriyorlar. Bir de benim mesleğim ona çok bağlı olduğu için yani. Yani o konular hakkında konuştuk, ne iyi gelebilir aileye diye ama yani benim orada yani bana faydalı olmayacağını söylediler. Yani benim eğitimim gelecek pedagoğdan daha üstün olduğunu öyle olunca da orada kalakaldı daha farklı yani. Öyle olunca şeyi önerdiler, yani belli başlı saatler için çocuk bakıcısı ayarlayalım biz size, yani o baksın siz biraz nefes alın; fikirlerinizi toparlayın öyle şey yapalım diye...yani o çocuklara belediye tarafından zaten ayrılmış bir bütçe var. Ve o bütçe kullanılmadığı sürece belediye o bütçeyi azaltır yani onun için kullanılsın. (Fulya)

Gürgen Bey de bakımını üstlendiği çocuğun her türlü sağlık giderinin karşılanması konusunda Gençlik Dairesi çalışanlarının kendilerine olumlu yaklaştığını ifade etmiştir.

Mesela Clara küçüktü, bir sefer morardı. Ondan sonra annesinden aldılar. Sonra biz de ben bir toplantıya gitmişim, yemek yedi ondan sonra gene morarmış yüzü, oksijen alamamış. Bakıcı aileler sorumlu olmamak için sizden dedim ricam dedim. Hani monitörler oluyor kalbin atışını ritmini ... ölçüyor ... Dedim bu çocuğa siz bunu yazmak zorundasınız, çocuk dedim, herhangi bir rahatsızlıktan dolayı ölse dedim, sorumlu olmak istemiyoruz dedim. 3500 avroluk bir makine yazdırdım onlara, onu şey yaptılar yani bize verdiler, yani benim isteğim üzerine... (Gürgen)

6.2. Olumsuz Deneyimler Edinme/Olumsuz Söylemler Duyma

Katılımcılar arasında Alman Gençlik Dairelerinin yükümlülüklerini yerine getirmesi noktasında eksiklikler olduğunu dile getirenler de bulunmaktadır. Ancak görüşmeciler kendilerinin deneyimlemiş olduğu bu eksikliklerin kurumun politikası gibi aktarılmasından ziyade kurum çalışanlarının kişisel tavırları ve yaklaşımları olarak algılanması gerektiğine inanmaktadırlar. Yasemin Hanım'ın deneyiminde olduğu üzere Gençlik Dairesi çalışanı, onun

görüşüne göre çocukların koruma altına alınmasını sadece bir iş olarak görmekte ve müdahalelerini buna bağlı olarak daha sık planlayabilmektedirler.

Dedi ki, „Bana bak dedi Bayan Yasemin, böyle yaparsanız“ dedi Almanın kafaya bak; „siz dedi, bu kadar kendinizi bu işe adarsanız; şu şöyle olmasın, bu böyle olmasın, herkes işini doğru yaparsa dedi, bize iş kalmaz, dedi. Bunu iş olarak görüyor artık sizin kadar siz sadece işinizi yapın gerisini bırakın. (Yasemin)

Aras Bey, koruyucu aile hizmeti noktasında yaşanan eksiklikleri ve kurum çalışanlarının özensizliğini şöyle dile getirmektedir:

Ben bir şey söyleyeyim. Bir kere Gençlik Dairesi bizi çağırdı. Bir tane çocuk var sizin için, dedi. Bir tane Türk aile, bu Türk aile ekstra Müslüman aile istiyor... Ama bu çocuk biraz sıkıntılı. ... oksijen maskesi kullanma ve gece belki kendine kalbi devamlı vurmuyor, sen kalp masajı yapman lazım. ... Ben diyorum Hanımefendi, doktor değilim, biz doktor değiliz, profesyonel değiliz. Yani siz nasıl bir çocuğu bize vermek istersiniz? ... Çok hatalar var, her altı ayda bir konferans yapmaları lazım. Yılda 2 defa ama belli değil, yapmıyorlar. Mesela değil mi gelmiyorlar yoksa Gençlik Dairesi çalışan değişiyor her zaman, her zaman hasta, o zaman başka birisi işe gidiyor. (Aras)

Aras Bey'in ifadelerini destekleyecek şekilde koruma altına alınarak yanlarına yerleştirilen başka bir çocukla yaşadığı deneyimi ise eşi Kardelen Hanım aşağıdaki şekilde aktarmıştır.

.....Yeterli yardım alabiliyor musunuz, diye soruyorlar. Mesela finansal bakımdan da değil, destek derken diyelim hani böyle çocukla baş edemiyorsun, çocuk çok sıkıntılı, çok asi; o zaman mesela ne diyorlar her zaman bizi arayabilirsiniz, her zaman gelebilirsiniz, görüşebilirsiniz, yardımcı oluruz. Bizim de mesela çok büyük travma yaşamış bir çocuğumuz vardı. Bize de böyle dediler ama istediğimiz yardımı alamadık açıkçası... (Kardelen)

Almanya'da Türkiyeli aileler de dâhil olmak üzere göçmenlerin çoğunluğunun Gençlik Dairelerine karşı korku dolu bir ön yargı besledikleri bilinmektedir.⁶ Bu ön yargının en büyük nedeninin Gençlik Dairelerinin göçmen ailele-

⁶ Türkiye kökenli ailelerin Gençlik Dairelerine karşı olan tavırlarına yönelik bilimsel bir çalışma olarak Fikret Yaman'ın doktora tezi gösterilebilmekle birlikte medyaya yansıyan bazı vakalarda bu durum gözlenmektedir.
<https://www.dervirgul.com/analiz-yorum/jugendamt-korkusu-viyana-bir-hoca-var-nefesi-cok-guclu/27290/>

re karşı ayrımcılık içeren tavırlarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bazı göçmen kökenli ailelerin çocuklarının daha kolay sebeplerle koruma altına alınacağı ve kendilerinden uzaklaştırılacağı korkusunu yaşadığı yapılan çalışmalarla ortaya çıkmıştır (Yaman, 2018). Bu konuda görüşmecilerin ifadeleri şöyledir:

Ama şikayetler en çok da, bir Türk'ten gidince, bir Türk'ün çocuğu şikayet olunca daha çok çabuk alınıyor. Tabii ki ufacak bir raporla, ufacak bir telefonda yuva, kreş, okul hepsi beraber çalışıyor. Eee, ne oldu? Hepsi bir telefon açılıyor, alınıyor çocuk. Bir Alman da biraz daha uzayabiliyor, prosedür farklı olabiliyor. Daha araştırıyor, yardım veriliyor o anneye; beceremiyorsa ev işini yapmaya yardım ederler. Her türlü hakkı, süreç öyle de herkese geçmiyor o süreç. Süreç ayrımcılığı, iyice ayrımcılık var. Kesinlikle Türk'e ayrı ya da Müslümana Alman'a başka bir davranıyor. Bu bir gerçek, yani hepsine bir davranmıyor. Kapalı (tesettürlü) olduğu için verilmiyor en basiti. Bazı yerler veriyor, bazıları vermiyor; eyaletler ön yargılı. ... Ayırıyorlar, yerine göre ayırıyorlar. Şimdi öyle yer var, Essen çok farklı. Essen daha ayrımcı değil, daha doğal. (Lale)

İlk koruyucu aile olarak başvurduğumda Jugendamt⁷ yetkilileri bu konuda bana karşı çok ön yargılıydılar. Herkese birkaç ay içinde hemen çocuk verilirken bana bir buçuk sene verildi. (Nergis)

...Bir aile var Karadenizli tanıdığımız kendisi, kızı gidiyor diyor ki, annem beni biraz ihmal ediyor, ilgilenmiyor. Ama bu kız ergenlik döneminde hiç darpa uğramamış, bir şey yok; babası böyle bildiğimiz bir insan. Tamam, sen istiyorsan alırız, diyorlar ve aileden bu çocuğu alıyorlar. Nasıl olabilir? Ergenlik döneminde bunu her çocuk söyleyebilir. Annemden, babamdan sıkılıyorum, diyebilir. Bu nasıl bir şeydir, hani nasıl alınır? Bir çocuk böyle aileden çok kolay alıyorlar, bizim çocukları. En çok kaçta oluyor bunlar? Ergenlik döneminde, sen o dönemde o çocuğu alırsan, ne yaparsın yani. (Kardelen)

6.3. Türkiyelilerin Göçmen Kökenli Olmalarından Kaynaklı Olumsuz Ön Yargıları

https://www.igmg.org/fileadmin/magazine/perspektif/TR/2012-12/files/perspektif_12_2012_web.pdf

⁷ Gençlik Dairesi

Almanya’da medyaya yansıyan çocuk koruma skandalları⁸ Gençlik Dairelerinin hem Alman hem de göçmen aileler nezdinde algısını şekillendirmektedir. Bu durum, kuruma karşı önyargıya dayalı güvensizlik ve beraberinde korkuyu getirmektedir.

Medya ve sosyal çevre kaynaklı bu güvensizlik durumu, bazı koruyucu ailelerce yaşanırken bazı aileler de Gençlik Daireleri ile olan olumlu iletişimlerine istinaden Gençlik Dairelerine atfedilenleri söylenti olarak algılamaktadırlar.

...Bizim eyalette ilk yabancı uyruklu koruyucu aileydik ve haberler sonuçta diğer taraftan geliyor. Yani çocuğu alınan aileler tarafından. ...Öyle olunca da çok yanlış yansıtılıyor. Çünkü o aileler tabii ki haber olsun diye yani kendilerini haksız suçsuz, yani hiç haberim olmadan diye (burada gülüyor) haline getiriyorlar. Gençlik Dairesi zatenmedyaya falan çocuğun bilgilerini ailelerinin bilgilerini veremez. Koruyucu aile de çocuğu korumak amaçlı vermez ... Yani o kadar ki Türk Konsoloslugu bile bizimle. Yani bizimle değil de davaya el attı. Ama yani hiç kimse işin aslını bilmiyor ki! Aile camiye şey yaptı, oraya buraya bize yardımcı olun. Herkese şey yaptılar ama... (Fulya)

Biz bilgi almak için kondağa geçtik onlarla. Seminere katılın dediler, ondan sonra bir de akşam derslerine gelin dediler. Gittik baktık. Hani böyle gittikçe insan her şeyin medyada olmadığı gibi farkına varıyor. Çok şeyler itham ediliyor ama biz kendimizi anlatamıyoruz çünkü memuruz. Bizim önümüzü kesen kanunlar var, dilimizi bağlayan, ama medyanın her şeyi ne yazarsa yazsın serbest. Bu işin zaten temel şeyi de bu Türk medyası alladı pulladı, astı kesti, Gençlik Dairesi ceza veriyor çocuğun. ... Zaten yani biz dediğim gibi ilk başta bir bu işi bir öğrenelim. Öğrenelim medyada yazdığı

⁸ <https://www.spiegel.de/panorama/justiz/fall-kevin-vermeidbarer-tod-eines-kleinkindes-a-513021.html>
<https://www.fr.de/politik/gewalt-missbrauch-behoerden-muetter-kinder-wegnehmen-vaeter-zr-91142503.html>
https://www.focus.de/familie/eltern/eltern-berichten/ehemalige-betroffene-gibt-tipps-wenn-das-jugendamt-grundlos-eingreift-so-schuetzen-muetter-sich-und-ihre-kinder_id_11472654.html
<https://www.trtdeutsch.com/gesellschaft/nach-intervention-turkischer-attaches-rund-400-kinder-mit-eltern-vereint-10657770>

kadar bunlar astığı astık, kestiği kestik diktatörlük falan filan böyle bir şey... İçine girdikçe hani gerçekleri insan öğreniyor. (Ardıç)

Ben o kısmını da çok önemsiyorum. Bazen korkan aileler var. Mesela şöyle Gençlik Dairesi deyince eyvah eyvah deniliyor. Mesela diyor muyum Gençlik Dairesi tarafı olmuşum. Ya şimdi ay korkulur falan. Diyorum ki ne, hayır, diyorum aslında hemen de almıyorlar. (Sümbül)

Hayır, hiçbir ayrımcılık olmadı...Bir kere seminere gitmiştik, şey koruyucu aile tanıtma seminerine gitmiştik camide...İşte bir tane bayan çıktı, „15 senedir Almanya'da yaşıyorum, koruyucu aile olmak istedim. Almanca bilmediğim için işte beni şey ettiler, şu ettiler.“ Ama dedim,... bir şey burada düzeltmek istiyorum. Ben aynı fikirde değilim kesinlikle ve dedim Gençlik Dairesinin fikrini... savunuyorum dedim. Almanca şart dedim. Çünkü okulla görüşüyorsunuz onların şeyi vasileri Alman,...çocuğunuz ilkokula gidinceye kadar Türk çocukları Almanca bilmiyor. Bu büyük bir sorun, eğer 15 senedir Almanca öğrenmemişseniz dedim, o zaman dedim, siz gerçekten koruyucu aile olarak da yanlış birisisiniz... (Defne)

6.4. Kurumda Çalışan Görevliler Kaynaklı Sorunlar

Resmi olsun özel olsun kurumlara işlerlik kazandırarak onların canlı birer nesne olmasını sağlayanlar kurumlarda çalışan görevlilerdir. Her kurumun işleyişine dair bir yönetmelik, kurallar bütünü, tüzükler bulunsa da aslolan bunların ne şekilde uygulamaya döküldüğüdür. İşte Gençlik Dairesi görevlileri de önlerinde bulunan yönetmeliklerle bu kurumun işleyişini şekillendirmekte ve insanların gözünde kuruma dair yaşantıların, algıların oluşmasını sağlamaktadır. Görüşmeciler de bu önemli duruma dikkat çekerek Gençlik Dairesi çalışanlarıyla yaşanan deneyimlerin kurum politikası olarak değerlendirilmeden önce bir kez daha düşünülmesi gerektiğine inanmaktadır.

Mesela geliyorlar, işte birine ev problemi yapıyorlar. Ha bu ev problem olmuyor. Diyor ki. „Nasıl“ diyor, „Senin iki çocuğun bir odada kalabiliyorsa çocuk da kalabilir: ama bazılarında geliyor, „Odanız az“ deyip çekip gidiyor. Demek ki bir şeyi beğenmiyorlar yani. Ama tabii sorunlar var. Bir de bu vorurteileler (avantajlar)çok var. Mesela bakıyor sana şöyle; „Sen nasıl çocuk alabildin“ havalarına giren memurlar var. Yani onlar da Allah'ından bulsun, herkes hepsi de öyle değil tabii ki. (Yasemin)

İşte onu diyecektim. Hani görevlilerle değişiyor, görevliden görevliye değişiyor. Çok böyle azimli, yardım etmeye çalışan görevli, bazıları da gerçekten sadece para

kazanmak için. Öyle gidip geliyorlar, seninle ilgilenmiyorlar. Ondan sonra hani çok sıkıntı yaşadık. ... Çocukların pasaportları yok. Ondan sonra izne getiremiyor. Yardımçı olmuyorlar. Mesela bazen çocuk bakım parasını alamıyor. Birkaç ay peşinde koşturuyor. Dayıma da oldu bu konu. Hani evet, değişebiliyor. Yani bazıları çok yardımçı oluyor hemen böyle aradığın anda şey yapıyorlar ama bazıları da. ... Gençlik Dairesi çalışanlarına onların çok değişiyor inisiyatifine bağlı. Yani vicdanlı olabilir. Bu Müslüman, Hristiyan, önemli değil. Vicdanına kalmış bir şey yani. (Kardelen)

Ardıç Bey de bu konu hakkında görüşlerini şöyle aktarmaktadır;

Bir kere Gençlik Dairesi, Almanya'daki devlet kurumları içerisinde en güçlü kurumdur. Bugün Gençlik Dairesi tamam dediyse tamamdır. Mahkeme bile onun dediğini kabul ediyor. Bir. İkincisi bugün Gençlik Dairesi diye bahsettiğimiz şey binlerce insan çalışıyor. Bunların içinde yabancı düşmanı da var, ... müslüman olan memur da var, yabancı ile evli olan memur da var. Kimin kafasının içinde ne olduğunu bilmiyoruz. Orada ayrıca her memurun yetkisi var. Yani bu yetkiyi lehte de kullanabilir, aleyhte de kullanabilir. Düşüncesi yanlış olan bir insan tabii ki bu yetkisini aleyhte kullanacaktır. Ama bu demek değildir ki, hani Gençlik Dairesi komple bir şey olarak astığım astık, kestğim kestik değil yani. Onlarda biz bir şeyin farkına varmadık şimdiye kadar ayrımcılığın ama bu da yok demek anlamına gelmez. (Ardıç)

... Hatta var bir tane yakında aile dostumuz var, onlar da başourdu, onların ilgisi çok farklıydı. Bizimkiler gene iyiydi. Herhalde çalışanın özel bir karakter meselesi. (Sümbül)

Memur inisiyatifi diyoruz ya... İnisiyatif meselesiydi. (Seyhan)

İstisnalar olabilir. Gençlik Dairesinde çalışan diyelim ki, atıyorum 300 bin memur olsa ee bunun diyelim 1000 tanesi kötüyse diğerlerine de kötüdür, diyemezsin yani. (Gediz)

Bu en çok ne ile ilgili biliyor musunuz? Sizinle ilgilenen memurla da inisiyatifi ile de ilgili. ... İşte bu, buna karar veren de neticede kurum adına bir memur. Eğer ki memur inisiyatifini hangi noktada, ... kullanırsa o şekilde karar veriyorlar. ... Zaten o kişi karar veriyor, yetkili organ o. Hani olur ya da olmaz sen iyi bir ailesin ya da değilsin. Çünkü o işin başına o getirilmiş. ... Fevri davransa sonuçta fevri oluyor tabii ki. Ya bu daha çok şey düşünse, kendi adına daha milliyetçi düşünse, daha farklı düşünse istediği gibi şey yapabilir yani. (Fırat)

Sonuç ve Tartışma

Almanya'daki Türkiyeli koruyucu ailelerle gerçekleştirilen görüşmelerin sonuçlarını içeren bu çalışma ile Almanya'nın çocuk koruma alanında resmi kurumlarından biri olan Gençlik Dairelerinin göçmenler nezdindeki durumu aktarılmıştır. Almanya'da Gençlik Daireleri ile iletişimde olan Türkiyeli bireyler hakkında yapılan bazı çalışmalar⁹ bulunurken Türkiyeli koruyucu aileler üzerine yapılan bu çalışma ile Gençlik Dairelerinin uygulamalarının farklı bir yüzünü anlamada kilit bir konumda bulunan koruyucu ailelerin deneyimleri incelenmiştir.

Göçmen kökenli koruyucu ailelerin koruyucu bakım hizmetlerinde daha fazla yer edinerek bu ailelerin çocuk koruma kurumları için bir kaynak olarak bu alanda kullanılması faydalı olacaktır (Pothmann & Mühlmann, 2014, s.7). Brown ve diğerleri tarafından yapılan çalışmanın sonuçları ile de uyumlu olarak koruyucu bakımda göçle gelen kültürel ögelere karşı hassas davranılması hem koruyucu aile, hem çocuğu koruma altına alınan aile, hem de en önemlisi koruma altına alınan çocuk için yararlı olmaktadır. Böylelikle çocuğun yaşadığı geçişler daha kolay olmakla birlikte aileler de daha az stres yaşamaktadır (Brown, George, Sintzel, & Arnault, 2009, s.1021).

Koruyucu aile hizmetinde kültürün dikkate alındığı yerleştirmeler, çocukların sağlıklı bir kimlik oluşturabilmesi adına gereklidir (Ergin & Ermeğan, 2011, s.329). Kültürün dikkate alındığı yerleştirmelerde ise bu kavramın doğru olarak anlaşılması gerekmektedir. Kültür dar anlamıyla bir etnik köken ya da dine sahip olma olarak tanımlandığında kullanıcılara faydasından çok zararı dokunacaktır. Çünkü kültür bu anlamıyla ancak bireyleri ayrıştırmak ve kategorize etmek için kullanılmaktadır (Özgür, 2010, s.91). Kültürel uygulamaların dar anlamının dışında daha özgürleştirici biçimiyle uygulanabilmesi için Alman Gençlik Daireleri ve Türkiyeli bireylerin hem kültürü hem de birbirlerini iyi anlamaları gerektiği bu araştırma ile ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda da Gençlik Dairelerinin Türkiyelilerin kültürel ögelerini iyi tanıyıp koruma altına alma durumlarını bu bağlamda değerlendirmeleri gerektiği görülmektedir. Gençlik Daireleri, göçmenlerin kendilerine karşı ön yargılı (korku ve ayrımcı-

⁹ Yaman'ın 2018 yılında yaptığı doktora tezi ve daha sonrasında yaptığı çalışmaları, Vatandaş ve Uyanık'ın çalışmaları ve benzeri...

lık içeren ön yargılar) olduğu varsayımını (Yaman, 2018, s.158) her zaman göz önünde bulundurarak hem çocuğun yüksek yararını gözetecek hem de ailelerin kültürle ilgili endişelerini giderecek şekilde çalışmalarını düzenlemelidir.

Araştırmaya katılan görüşmecilerin tamamına yakını Gençlik Daireleriyle pozitif bir iletişime sahiptir. Katılımcılar arasında iki aile direkt kendi durumları nedeniyle Gençlik Dairelerinde sorun yaşamıştır. Bu iki aile Türkiyeli (Müslüman) oldukları için Gençlik Dairesi görevlilerinin ayrımcılığına maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Gençlik Daireleri hakkında olumsuz görüş bildiren katılımcılardan üç tanesinin bu düşüncelerinin nedeni ise medyaya yansıyan ya da yakın çevreden duyulan olumsuz söylemlerden ibarettir.

Türkiyeli aileler ve Gençlik Daireleri arasında yaşanan negatif düşünce akışının en büyük nedenlerinden biri de koruma altına alınan Türkiyeli çocukların, koruyucu aile yanına yerleştirilme durumları üzerinden gerçekleşmektedir. Çocukları koruma altına alınan Türkiyeli ailelerden bazıları, çocuklarının bilinçli bir şekilde farklı bir kültürden ailenin yanına yerleştirildiğine inanırken (gzt.com)¹⁰ saha araştırmaları bunu farklı iki nedene bağlamaktadır. Birincisi yeterli Türkiyeli koruyucu aile sayısının olmaması, ikincisi ise görevlilerin kültürel duyarlılık konusunda yeterince hassas davranmamasıdır (Çelebi, Teyhani, & Wallraf, 2018, s.35). Bu araştırmadan ortaya çıkan koruyucu ailelerin görüşleri de saha araştırmasının sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Gençlik Dairelerinin koruyucu aile olmak isteyen Türkiyeli bireylere prosedürlerin yerine getirilmesi gibi hususlarda daha anlayışlı davranması gerekliliği katılımcıların ifade ettiği önemli hususlar arasındadır. Hem bu alanda yapılan çalışmaların hem de bu araştırmanın ortak sonucu Gençlik Dairesi çalışanlarının göçmenlerle çalışırken kültüre duyarlılık konusunda eğitim görmeleri gerektiğidir. Böyle bir eğitim karşılıklı anlayış ve birçok sorunun çözümü için iyi bir yol olacaktır.

Görüşmecilerden elde edilen veriler Gençlik Dairelerinin medyaya yansıyan ve göçmen aileleri ilgilendiren durumlarda daha şeffaf davranması, sorunun öznesi olan göçmen ailelere ise daha tatmin edici bir ifade ile açıklama-

¹⁰ (<https://www.gzt.com/gercek-hayat/almanyada-yasanan-koruyucu-aile-belsi-3533240>)

larda bulunması gerektiğini göstermektedir. Gençlik Dairelerinin göçmenler nezdindeki güvensizlik algısının giderilmesinin büyük önem arz ettiği de çalışma ile ortaya çıkan sonuçlardandır.

Kaynakça

Achtes Sozialgesetzbuch. (1990).

Adıgüzel, Y. *Kimliğin Korunmasında ve Üretilmesinde Türk Derneklerinin Rolü: Almanya Köln Örneği*. Sakarya üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora, 2019

Almanya'da Koruyucu Aile Olmak. (2021, 07. 07.). Koruyucu Aile: <http://www.koruyucuaille.de/index.php/koruyucu-aile-nedir> adresinden alındı

Anderson, M., & Linares, O. The role of cultural dissimilarity factors on child adjustment following foster placement. *Children and youth services review*, 34(4), (2012), 597-601.

Brown, j., George, N., Sintzel, J., & Arnault, D. Benefits of cultural matching in foster care. *Elsevier; Children and Youth Services Review*, 31(9) (2009), 1019-1024.

Creswell, J. *Nitel Araştırma Yöntemleri Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*. (Bütün, & Demir, Çev.) Ankara: Sage Publications, (2013).

Çelebi, G., Teyhani, G., Kleinsimmlingshaus-Brieden, K. & Wallraff, A. *Neue Ansätze für die interkulturelle Pflegekinderhilfe*. Münster: Landschaftsverband Westfalen Lippe, (2018).

Deutscher Familiengerichtstag. (2014). Reformbedarf im Pflegekinderwesen. Kinderrechte Kommission. https://www.dfgt.de/resources/SN-KiKo_Pflegekinder_Stellungnahme_2014.pdf

Ergin, D.Y. & Ermeğan, B. Çok kültürlülük ve sosyal uyum. *In 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*. (Vol. 27, No.29, pp. 1754-1761), (2011).

Familienportal.de.(2023).

<https://familienportal.de/familienportal/lebenslagen/pflegefamilien>

Helming, E., Sandmeier, G., Kindler, H., & Blüml, H. Strukturelle Aspekte der Pflegekinderhilfe. München: Deutsches Jugend Institut, (2010).

Özgür, Ö. Çok Kültürcü Sosyal Hizmet: Eleştirel Bir Bakış. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, (2010).

Özkan, Y., & Hablemitoğlu, Ş. Identity Crisis of Turkish Youth in Europe: Neither Turkish nor German. *European Turks. IInd International Congress of European Turks, Education and Integration*. Vol1.p174-187. Ed. By. Aydoğan, İ., Yaylacı, A.F.. Erciyes University Press number:178, (2010).

Pothmann, & Mühlmann. Befragung von Jugendämtern (Pflegekinderdienste) über Pflegekinder und Pflegefamilien mit (türkischem) Migrationshintergrund - Ergebnisse und Schlussfolgerungen. Dortmund: *Arbeitsstelle Kinder- und Jugendhilfestatistik/ Arbeitsstelle Kinder- und Jugendhilfestatistik*, (2014).

Deutscher Bundestag (2017). Rechtliche Regelungen zur Qualifikation von Pflegeeltern.

Rip, J., Zijlstra, E., Post, W., Margrite, K., & Knorth, E. „It can never be as perfect as home“: An explorative study into the fostering experiences of unaccompanied refugee children, their foster carers and social workers. Children and Youth Service, (2020).

Scheiwe, K., Harms, M., Walper, S., & Fegert, J. Pflegefamilien als soziale Familien, ihre rechtliche Anerkennung und aktuelle Herausforderungen. Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend, (2016, Juni), s. 1-58.

Test.de. (2021). <https://www.test.de/Pflegeeltern-werden-Diese-Regelungen-diese-Hilfen-gibt-es-5137593-5137599/>

Vatandaş, S. Alman Gençlik Dairesi (Jugendamt) ve Koruma Altına Alınan Çocuklar. *Bilge Strateji*, (2014), 135-154.

- Walter, J. K. (2021, 06 30). Caritas. Neue Caritas/Freie Träger: <https://www.caritas.de/neue-caritas/heftarchiv/jahrgang2015/artikel/pflegekinderdienste-ermoeglichen-ein-sicheres-zuhause> adresinden alındı
- Waltjen, D. C., Lipp, V., Schumann, E., & Veit, B. Das Pflegekindverhältnis - zeitlich befristete oder dauerhafte Lebensperspektive für Kinder? Göttinger Workshop zum Familienrecht, (2013).
- Yaman, F. *Almanya'da Çocukları Koruma Altına Alınan Göçmen Ailelere Yönelik Koruma Hizmetlerinin İncelenmesi*. Doktora, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (2018).
- Yaman, F., & Tuncay, T. Almanya'da çocukları koruma altına alınan göçmen ailelerin gençlik dairelerine ilişkin deneyimleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (2018), 315-366.